

PILINSZKY JÁNOS: A mélypont ünnepéje. Próza. A válogatás, szerkesztés, sajtó alá rendezés, az előszó és utószó **Jelenits István** munkája. I—II. köt., Szépirodalmi, Budapest 1984. 540 és 237 o.

Pilinszky János prózai írásainak gyűjteménye e két kötet. Az első jórészt az Új Emberben megjelent kisebb írások (1957-től Pilinszky a lap munkatársa volt), a másodikban színművek, novellák, filmforgatókönyv, párbeszéd, esszéregény szerepel.

Jelenits István az előszóban kiválóan jellemzi Pilinszky költői világszemléletét, ill. azt a vallomás-irodalmat, amelynek nagy költőnk egyik képviselője volt. De rámutat a következőkre is, amit egyesek nem látnak, vagy nem akarnak elismerni:

„A Pilinszky költői műveit elemző tanulmányok rendszerint fölvetik a kérdést: mit is jelent a katolicizmus Pilinszky gondolkodásában, alkotó művészetében. Van, aki úgy gondolja, hogy a költő csak liturgikus-bibliás motívumokat őrzött meg gyermekkori vallásosságából, esetleg valami szokatlanul fejlett érzékenységet a személyiség sorsa, titkai iránt. A prózai hagyaték egészen egyértelműen megmutatja, hogy Pilinszky nemcsak gyermekkorában volt hívő. Rá is érvényes, amit korai tanulmányában Mauriacról állapított meg: „egyszerűen és föloldozhatatlanul beleszületett” ő is a katolicizmusba. Keresztény, sőt egészen határozottan: katolikus volta mindvégig életének s művészetének meghatározója volt, köze volt ahhoz a hanghoz, ahhoz az alapmagatartáshoz, amelynek titkát próbáljuk megközelíteni.”

Pilinszky elsősorban költő volt, üzenetét verseiben mondta el. Prózát inkább csak mellékesen írt, főleg mivel mint újságírónak, szerződése alapján, az Új Embernek kéthetenként le kellett adnia egy-egy riportot vagy más írást. Ezek a meditációk vagy naplójegyzetek, tárcák, — ha nem is nyelvük, stílusuk miatt, mint Kosztolányi kis cikkei, tárcái — mély tartalmuk miatt maradandók lesznek. A nyugtalan, Isten-kereső és szenvedő lélek reakciói a mai kultúrát jellemző tényekre. Rövid színművei, novellái, filmforgatókönyvei nem ragadnak úgy magukkal bennünket, mint költeményei. Inkább tételesek, valahogy — ez a benyomásom — hiányzik belőlük a költői lendület. Inkább csak kísérletek.

Örömmel olvassuk ezekben az új kötetekben Pilinszky összegyűjtött prózai írásait. A katolikus hetilapból ismerteket is szívesen újra olvassuk. A II. kötet végén található névmutató, valamint a kulcsszavak és a témák mutatója lehetővé teszi, hogy könnyen kikeressük azokat az írásokat, amelyek a minket érdeklő témákra vonatkoznak.

Szabó Ferenc

Frère Roger: Források. Válogatás Frère Roger írásaiból. Opus Mystici Corporis, Bécs 1984. 174 o.

A kereszténység két évezrede folyamán milliók lelkében csendült fel Krisztus hívő szava: Jöjj és kövess engem! Egész lényüket átjárta Atyjéért és értünk izzó szeretete, és akadályt nem ismerve kötelezték el magukat kizárólagos szolgálatára. Mindazt és csak azt keresték, amit a Názáreti Jézus szeretett, amiért Ő áldozta életét. Ezért minden mástól, elsősorban a pénz és a birtok béklyóitól tették magukat szabaddá. Lemondtak a legnemesebb emberközi kapcsolatról, a családi szerelemről is, hogy egyedül a mennyek országára vetett tekintet vezesse tetteiket. Főleg pedig az önkeresés csalóka lédérceit akarták kivédeni: engedelmességet vállaltak a krisztusi közösség előjáróiban megnyilatkozó Léleknek. Jelek és tanúk akartak lenni, hogy az egész Egyház lelkesen éli a végső idők elővételezését. Az örökkévaló értékek központisége azonban, érdekes módon, nem zárta be szemüket az embertestvér előtt. Ellenkezőleg: életformájuk szűkszerű következményeként imádságos lélekkel keresték, miként válhatnak a jézusi szeretet hatékonyabb eszközeivé az adott történelmi és társadalmi keretek között.